

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Logistiek Park Ossendrecht

29 maart 1990

271-27

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Logistiek Park Ossendrecht / [Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-136-9
SISO 614.62 UDC 504.064.2:[164:711.554] (492*4640)
Trefw. : milieu-effectrapportage ; Park Ossendrecht / bedrijfsterreinen
; Ossendrecht

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Burgemeester
en Wethouders van de gemeente
Ossendrecht
Postbus 12
4640 AA OSSENDRECHT

uw kenmerk

uw brief
29 januari 1990

ons kenmerk
U 338-90/Vh/271-26

onderwerp
Milieu-effectrapportage
Logistiek Park Ossendrecht

utrecht,
29 maart 1990

Met bovenvermelde brief verzocht u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake de besluitvorming over de voorgenomen aanleg van het logistiek park Ossendrecht op het grondgebied van de gemeente Ossendrecht.

Hierbij bied ik u het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiene (Wabm). Voor de inhoud van het advies op hoofdpunten verwijs ik naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten uit het advies zijn bijeengebracht.

Daarnaast vraag ik uw speciale aandacht voor het volgende:

1. Ten behoeve van de locatiekeuze voor het voorgenomen logistiek park dienen twee besluiten genomen te worden. Een regionale afweging in het kader van een Afwijkingsprocedure van het streekplan West-Brabant en een gemeentelijke afweging in het kader van de herziening van het vigerende bestemmingsplan buitengebied. Alhoewel het onderhavige initiatief naar alle waarschijnlijkheid van bovenlokale betekenis is, is er voor gekozen een MER op te stellen uitsluitend ten behoeve van de gemeentelijke afweging. Dit betekent dat in het MER geen locaties onderzocht hoeven te worden die buiten het grondgebied van de gemeente Ossendrecht liggen. Het feit echter dat de regionale afweging nog plaats dient te vinden, betekent wel dat het nulalternatief in het MER als een reëel haalbaar alternatief onderzocht dient te worden.
2. Gelet op het feit dat de voorgenomen locatie van het logistiek park onderdeel uitmaakt van een landschappelijk en ecologisch waardevol gebied, dient in het MER ruim aandacht te worden geschonken aan een optimale vormgeving en landschappelijke inpassing van het logistiek park. Wat betreft potentiële effecten op het landschap is het eveneens belangrijk dat het MER duidelijkheid geeft over toekomstige ontwikkelingen wat betreft de omvang van het park en, indien uitbreiding niet uitgesloten kan worden, welke (on)mogelijkheden er bestaan om eventuele toekomstige uitbreidingen te integreren in het landschap.

3. De te verwachten milieugevolgen van het logistiek park zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van de wijze waarop het park in de toekomst beheerd gaat worden (bijvoorbeeld ten aanzien van milieuvoorschriften, waterbeheer, groenvoorzieningen en het toelatingsbeleid ten aanzien van nieuwe bedrijven). Het is daarom belangrijk in het MER duidelijk aan te geven op welke wijze de diverse verantwoordelijkheden ten aanzien van beheer en controle en handhaving van (milieu)voorschriften in de gebruiksfase van het logistiek park geregeld zullen zijn.

De Commissie hoopt met dit advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag van u vernemen hoe u gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

Dr. H. Cohen,
voorzitter.

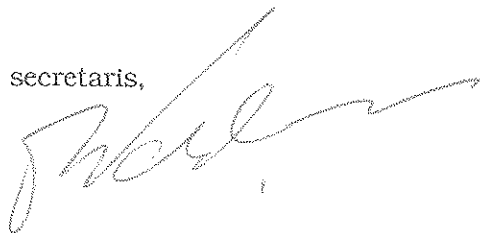
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
LOGISTIEK PARK OSSENDRECHT

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de voorgenomen vestiging van een logistiek park aan de Zoomweg-Zuid te Ossendrecht;

uitgebracht aan het College van Burgemeester en Wethouders in de gemeente Ossendrecht, door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

de werkgroep milieu-effectrapportage Logistiek Park Ossendrecht,

de secretaris,

drs. R.A.A. Verheem

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 29 maart 1990

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	2
3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	4
4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	5
5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN	7
5.1 De voorgenomen activiteit	7
5.2 Alternatieven	8
5.2.1 Algemeen	8
5.2.2 Nulalternatief	9
5.2.3 Locatie-alternatieven	9
5.2.4 Aanleg- en inrichtingsalternatieven	9
5.2.5 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	10
6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN	11
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	12
8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	14
8.1 Algemeen	14
8.2 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater	15
8.3 Landschap	15
8.4 Geluidhinder	16
8.5 Luchtkwaliteit	16
8.6 Regionaal-ruimtelijke aspecten	17
9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	17
10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	18
11. EVALUATIE ACHTERAF	18
12. SAMENVATTING VAN HET MER	19

BIJLAGEN

1. Brief van B&W van de gemeente Ossendrecht van 29 januari 1990 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Openbare bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

Per brief van 29 januari 1990 (bijlage 1) hebben Burgemeester en Wethouders van de gemeente Ossendrecht, de Commissie voor de milieu-effectrapportage uitgenodigd advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake de voorgenomen aanleg en ontwikkeling van het Logistiek Park Ossendrecht (LPO) in de gemeente Ossendrecht.

Ter ondersteuning van de besluitvorming over de aanleg van dit groot-schalige bedrijventerrein van ca. 86 hectare bruto, zal op vrijwillige basis milieu-effectrapportage (m.e.r.) worden uitgevoerd volgens de regels van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). De m.e.r. zal worden toegepast ten behoeve van de benodigde bestemmingsplan-wijziging. Het bevoegd gezag voor de bestemmingsplanwijziging is de gemeenteraad van Ossendrecht. Als initiatiefnemer treedt op de Commanditaire Vennootschap Logistiek Park Ossendrecht, bestaande uit Burgemeester en Wethouders van Ossendrecht en de Nationale Investeringsbank (NIB).

Met de openbare bekendmaking op 29 januari 1990 (bijlage 2) is de procedure voor m.e.r. formeel van start gegaan.

Het op te stellen milieu-effectrapport zal dienen ter onderbouwing van de besluitvorming omtrent het te wijzigen bestemmingsplan. Het doel van het advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is de milieu-aspecten van de voorgenomen aanleg en ontwikkeling van het LPO af te bakenen en de gewenste inhoud van het MER aan te geven.

Het advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de milieu-effectrapportage. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3 van dit advies.

De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de milieu-effectrapportage en wordt daarom verder in dit advies "de commissie" genoemd. Vertegenwoordigers van de commissie, het bevoegd gezag en de initiatiefnemer wisselden op 26 maart 1990 van gedachten naar aanleiding van een concept van dit advies.

In de volgende hoofdstukken worden de belangrijkste vragen en aandachtspunten genoemd waarop het MER volgens de commissie ten behoeve van de besluitvorming antwoord zal moeten geven dan wel zal moeten ingaan. Hierbij zijn de inhoudseisen voor een MER volgens artikel 41j van de Wabm gevolgd.

Bij de opstelling van het advies zijn de via het bevoegd gezag ontvangen inspraakreacties mede in beschouwing genomen, voorzover deze reacties betrekking hebben op de milieu-aspecten van het voornemen. In het advies wordt op een aantal plaatsen naar deze reacties verwezen. Een lijst van de reacties is opgenomen als bijlage 4.

2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES

De C.V. Logistiek Park Ossendrecht is voornemens een grootschalig bedrijventerrein aan te leggen op het grondgebied van de gemeente Ossendrecht. Het bedrijventerrein is met name bestemd voor transport-bedrijven met uitgroeimogelijkheden tot het verzorgen van fysieke distributieactiviteiten voor derden, handelsbedrijven, distributiecentra en hiermee verwante bedrijven.

Het MER dient een overzicht te geven van de ontwikkelingen die de initiatiefnemer tot de huidige plannen hebben gebracht. Hierbij dient te worden ingegaan op behoefteramingen voor een nieuw bedrijventerrein, met een onderscheid naar type bedrijvigheid.

In het MER dient een motivering van de locatiekeuze te worden gegeven. Daarbij dient te worden ingegaan op:

- de huidige functies van het gebied;
- de relatie met de stedelijke structuur van Ossendrecht en het industriegebied van de Antwerpse haven;
- de landschappelijke inpassing;
- de gevolgen voor de aanwezige ecologische structuur;
- de ligging van het gebied ten opzichte van aanwezige of geprojecteerde infrastructuur (met aandacht voor de nabijheid van respectievelijk de aan te leggen Zoomweg-zuid, het Rijn-Scheldekanal en één van de potentiële trace's van een eventueel aan te leggen Hoge Snelheids Lijn). Ook dient aangegeven te worden welke stimulerende maatregelen worden getroffen om vervoer per rail en over water te bevorderen en wat het effect van deze maatregelen op korte en langere termijn kan zijn.

Het MER dient een beschrijving te geven van de voorgenomen activiteit. Deze beschrijving dient betrekking te hebben op de aanleg en ontsluiting van het bedrijventerrein, de vestiging van nieuwe bedrijven, de eventuele verplaatsing van bestaande bedrijven van elders naar het bedrijventerrein, alsmede het toekomstige gebruik van de voorgenomen locatie. Met name dient duidelijk aangegeven te worden wat de beheersstructuur van het LPO in de gebruiksfase zal zijn.

Ten aanzien van de voorgenomen inrichting van het bedrijventerrein dient het MER in te gaan op de onderlinge ligging van de activiteiten ten opzichte van elkaar, mede in relatie tot de eventuele onderlinge hinder. Tevens dient van het bedrijventerrein het bereikbaarheidsprofiel en van de te verwachten bedrijfsactiviteiten het mobiliteitsprofiel te worden opgesteld.

Tot de te beschrijven alternatieven behoren ingevolge de Wabm in ieder geval de situatie waarbij de aanleg van het bedrijventerrein achterwege zal blijven (het nulalternatief, de mogelijkheid bestaande bedrijventerreinen uit te breiden kan hierbij eveneens in beschouwing

worden genomen) en het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast (het meest milieu-vriendelijke alternatief).

Daarnaast vraagt de commissie aandacht voor:

- locatie-alternatieven, waarbij de voorgenomen locatie vergeleken wordt met locaties elders in het stedelijk of landelijk gebied van Ossendrecht, met aandacht voor combinaties van kleinere terreinen waarbij verschillende functies uitgesplitst kunnen worden;
- aanleg- en inrichtingsalternatieven, als varianten op het inrichtingsplan (met vooral aandacht voor de vormgeving en landschappelijke inpassing van het park).

Vermeld dient te worden voor welk besluit het MER zal worden gebruikt. Voorts dient te worden vermeld welke ter zake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het betreffende besluit waarvoor het MER wordt opgesteld.

Het MER dient een beschrijving te geven van de bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkelingen daarin. De commissie vraagt hierbij voor een aantal aspecten van het studiegebied de aandacht, zoals de geomorfologische en geohydrologische gesteldheid, waaronder de waterhuishoudkundige situatie op de locatie en in de naaste omgeving, te verwachten milieuhinder, de betekenis van de ecosystemen die zullen verdwijnen of worden aangetast, ook in hun onderlinge relaties (de ecologische structuur) en het landschap.

Voor de milieu-effecten die in ieder geval de aandacht verdienen wordt verwezen naar de paragrafen 8.2. tot en met 8.6. De gevolgen van de uitvoering van het voornemen zijn het meest ingrijpend te achten voor de aspecten geomorfologie, bodem en grondwater, landschap, geluidhinder en luchtkwaliteit.

Daarnaast dient aandacht te worden besteed aan ruimtelijke regionale effecten, zoals de gevolgen voor het landelijk gebied, de gevolgen voor de bestaande ecologische relaties (met speciale aandacht voor trekroutes en fourageergebieden van dieren) en de mogelijkheid dat de voorgenomen activiteit noodzakelijkerwijs tot een verdere uitbreiding van het terrein zal leiden en/of een proces van verdere bedrijvenoccupatie langs de Zoomweg-zuid ten gevolge kan hebben.

De verschillen in de gevolgen voor het milieu van de beschouwde alternatieven moeten duidelijk worden gepresenteerd.

Het MER zal aandacht moeten besteden aan resterende leemten in kennis, aan onzekerheden en aan de betekenis daarvan voor de besluitvorming. Het ontbreken van gegevens moet worden betrokken in de opstelling van een (concept)-evaluatieprogramma.

De kern van alle hoofdonderdelen van het MER zal duidelijk en overzichtelijk moeten worden samengevat.

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

De rol van m.e.r. in de besluitvorming over een voorgenomen activiteit maakt het noodzakelijk dat het MER toegankelijk en begrijpelijk is voor een breed samengesteld gezelschap van betrokkenen: besluitvormende organen, adviserende deskundigen en derden die via de daarvoor bestaande procedures hun invloed willen doen gelden. Elk van deze doelgroepen moet uit het MER de relevante informatie kunnen afleiden en wel zodanig, dat men deze informatie ook kan hanteren en desgewenst verifiëren. Dit stelt hoge eisen aan de presentatie van het MER. In verband hiermee beveelt de commissie het volgende aan:

- De gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven zullen overzichtelijk gepresenteerd en voor alle betrokken partijen toegankelijk moeten zijn. In het MER dient te worden ingegaan op de bij derden levende vragen omtrent het project, zoals die in het kader van de inspraak naar aanleiding van de startnotitie naar voren zijn gekomen. Te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, behoren te worden vermeden. Belangrijke keuzes, gemaakt tijdens de opstelling van het MER, dienen duidelijk naar voren te komen. Indien bij de opstelling van het MER is afgeweken van de richtlijnen, dient dit duidelijk en gemotiveerd te worden aangegeven.
- Het is wenselijk het MER beknopt van opzet te houden en het te voorzien van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting. Van belang zijnde leemten in kennis dienen ook in de samenvatting te worden weergegeven.
- Het verdient aanbeveling om de achtergrondgegevens die de conclusies, voorspellingen en keuzes onderbouwen niet in het MER zelf te vermelden, maar zulke informatie in bijlagen op te nemen.
- Achtergrondgegevens die noch in het MER zelf, noch in de bijlagen worden opgenomen, dienen wel beschikbaar te zijn voor geïnteresseerden. In het MER en in eventuele bijlagen dient ernaar te worden verwezen.
- Een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst zijn in verband met de leesbaarheid van belang.
- Het MER dient bij voorkeur te worden opgebouwd volgens de volgorde zoals aangegeven in artikel 41j, lid 1 van de Wabm.

4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."

Het MER dient een overzicht te geven van de ontwikkelingen die de initiatiefnemer tot de huidige plannen hebben gebracht. Hierbij dient te worden ingegaan op behoeferamingen voor een nieuw bedrijventerrein, met een onderscheid naar type bedrijvigheid. De behoeferaming dient duidelijk te maken, dat de in de startnotitie aangegeven ontwikkelingen in de transportsector daadwerkelijk leiden tot een behoefte aan een nieuw bedrijventerrein zoals beoogd. Daarbij dient aandacht te worden gegeven aan zowel kwalitatieve (faciliteit, locatie), als kwantitatieve (ruimtegebrek) aspecten van de behoefte. De behoeferaming zal een basis moeten bieden voor zowel locatiekeuze als voorgenomen opzet van het bedrijventerrein als specifiek logistiek park.

Blijkens de startnotitie en de tijdens het werkbezoek van de commissie op 21 februari 19909 verstrekte informatie, worden aan het geplande bedrijventerrein de volgende hoofdfuncties toegedacht:

- ontvangen, opslaan en distribueren;
- voorraadbeheer;
- goederenbehandeling, zoals sorteren, verpakken, labelling;
- factureren;
- douaneformaliteiten;
- zakelijke dienstverlening, verbandhoudend met de hoofdfuncties;
- kwaliteitscontrole/ reparatie;
- assemblage. In de startnotitie wordt aangegeven dat deze assemblage een montagekarakter zal hebben: het toevoegen van componenten en onderdelen aan een produkt, waarbij de hoofdfunctie van het produkt gehandhaafd blijft.

Tot de te beschrijven probleemstelling behoort ook de mogelijkheid dat reeds bestaande bedrijven zich op de nieuwe locatie zullen vestigen. Indien deze mogelijkheid bestaat, dient het MER een overzicht te geven van de ruimtelijke en milieuhygiënische problematiek die opgelost wordt door de hervestiging van de bestaande bedrijven. Ook dient te worden ingegaan op de nieuwe vestigingsmogelijkheden die in dat geval kunnen ontstaan, indien deze binnen de gemeente Ossendrecht liggen.

In het MER dient een motivering van de locatiekeuze te worden gegeven. Daarbij dient te worden ingegaan op:

- de huidige functies van het gebied;
- de relatie met de stedelijke structuur van Ossendrecht en het Antwerpse havengebied;
- de landschappelijke inpassing;
- de gevolgen voor de aanwezige ecologische structuur;

- de ligging van het gebied ten opzichte van aanwezige of geprojecteerde infrastructuur (met aandacht voor de nabijheid van de aan te leggen Zoomweg-zuid, het Rijn-Scheldekanaal en één van de trace's van de eventueel aan te leggen Hoge Snelheidslijn);
- de te verwachten mobiliteitsontwikkelingen naar soort en omvang, waarbij ook dient te worden aangegeven welke stimulerende maatregelen kunnen worden getroffen om, waar mogelijk, vervoer per rail en over water te bevorderen ten koste van transport per as en wat het effect van deze maatregelen op korte en langere termijn kan zijn¹.

De formulering van het doel van het project is bepalend voor het kader waarbinnen alternatieven (redelijkerwijs in beschouwing te nemen middelen om het doel te bereiken) dienen te worden beschreven. Een duidelijke en operationele omschrijving van het doel is dan ook noodzakelijk. In de startnotitie wordt het realiseren van de voorgenomen activiteit tot doel verheven. Voor een MER is echter een ruimere doelstelling gewenst. Aangenomen mag worden dat de initiatiefnemer met de voorgenomen activiteit bepaalde, specifieke doelen nastreeft. Deze doelen dienen nader aangegeven te worden.

In dit verband dient er ook inzicht te worden geboden in de overwegingen die betrekking hebben op de na te streven omvang van het terrein. Wordt het voorliggende initiatief als een afgerond geheel beschouwd, of ligt het in de bedoeling een grootschalige ontwikkeling op gang te brengen indien de marktsituatie dat mogelijk maakt?²]

Tot slot constateert de commissie dat de aangegeven probleemstelling in de startnotitie op een onderdeel een ander beeld schetst dan de probleemstelling zoals deze vermeld staat in de voorstudie "Logistiek Centrum Zoomweg-Zuid, Ontwikkelingsconcept" van augustus 1988. In dit laatste document wordt veel duidelijker dan in de startnotitie vermeld, dat het initiatief om te komen tot de aanleg van een logistiek park voortkomt uit de wens van een aantal bedrijven om uit te breiden. De huidige vestigingslocatie van deze bedrijven wordt door hen voor uitbreiding ongeschikt geacht, c.q. uitbreiding behoort niet tot de mogelijkheden. Indien de behoefte tot uitbreiding zo duidelijk aanwezig is als in de voorstudie aangegeven, heeft dit uiteraard consequenties voor de beschrijving van het nulalternatief. In dit alternatief dient in dat geval aangegeven te worden wat de milieugevolgen zullen zijn indien de betreffende bedrijven zullen uitbreiden op de huidige locaties, c.q. andere locaties dan het logistiek park. Uiteraard geldt dit voorzover de locaties op het grondgebied van de gemeente Ossendrecht liggen (zie verder 5.2.2.)

1 zie ook inspraakreacties 4 en 6 (bijlage 4)

2 zie ook inspraakreacties 1;3 en 4 (bijlage 4)

5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

In het MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven worden beschreven en uitgewerkt, voor zover deze relevant zijn voor de besluitvorming. De voorgenomen activiteit is de keuze van de initiatiefnemer uit (elementen van) de verschillende alternatieven. Plannen waarbij het doel dat met de voorgenomen activiteit wordt nagestreefd onvoldoende kan worden bereikt, worden niet als in beschouwing te nemen alternatieven aangemerkt.

5.1 De voorgenomen activiteit

De beschrijving van de voorgenomen activiteit met al haar deelingsrepen en aspecten dient betrekking te hebben op de aanleg en de ontsluiting van het bedrijventerrein, de vestiging van bedrijven op en de eventuele verplaatsing van bedrijven van elders naar het bedrijventerrein, alsmede het toekomstige gebruik van het bedrijventerrein.

Het bijzondere karakter van de voorgenomen activiteit brengt met zich mee, dat in de beschrijving van de voorgenomen activiteit uitvoerig dient te worden ingegaan op de wijze waarop de vestiging van bedrijven wordt gereguleerd. Het betreft hier een zogenaamde C-locatie, waarop slechts bedrijven kunnen worden toegelaten die een passend mobiliteitsprofiel hebben (4e Nota Ruimtelijke Ordening). Informatie over de wijze van deze regulering in het MER is met name relevant, vanwege de indirecte milieugevolgen die veroorzaakt kunnen worden door de verkeersaantrekkende werking van het Logistiek Park.

Met het oog op het bereiken en, vooral, handhaven van een verantwoorde milieuhygiënische en landschappelijke situatie, is het belangrijk in het MER (of eventueel in een bijlage bij het MER) duidelijk aan te geven hoe de beheersstructuur van het logistiek park zal zijn. Op welke wijze zullen de verschillende verantwoordelijkheden ten aanzien van beheer en controle over de diverse betrokken partijen verdeeld zijn? Dit geldt zowel voor de aanleg- als de gebruiksfase van het terrein³].

De commissie is zich er van bewust dat in dit stadium en in het kader van de onderhavige besluitvorming geen gedetailleerde informatie kan

3 zie ook inspraakreacties 4 en 7 (bijlage 4)

worden gegeven over de exacte inrichting van het terrein en de precieze aard en omvang van de bedrijven welke zich op de locatie zullen vestigen. Toch is het, mede in verband met het realiteitsgehalte van bijvoorbeeld emissieschattingen, van belang zo gedetailleerd mogelijk weer te geven welk type bedrijven zich zullen of kunnen vestigen op het logistiek park.

Op die aangelegenheden, die op zich van belang kunnen zijn voor de beoordeling van de milieu-aspecten van het project als geheel kan, voor zover nog geen gedetailleerde informatie beschikbaar is, in het MER in algemene zin worden ingegaan. Met inachtneming hiervan zullen de volgende punten in ieder geval aan de orde moeten komen.

- vergravingen op en rondom de locatie en ook elders ter verkrijging van ophoogzand;
- ontwateringen tijdens en na de aanleg;
- eventuele amovering en verplaatsing van bedrijven en activiteiten naar elders;
- eventuele bodemsaneringen;
- ophogen en bouwrijp maken van het terrein;
- eventuele aanleg van geluidwerende voorzieningen;
- de bouw van bedrijfshallen en bedrijfswoningen;
- de aanleg van aansluitingen op de bestaande verkeersinfrastructuur en de aanleg van wegen op de locatie;
- de mobiliteits- en bereikbaarheidsprofielen;
- de ligging van de activiteiten ten opzichte van elkaar mede in relatie tot de eventuele onderlinge hinder;
- realisering van de benodigde extra capaciteit voor rioolwaterzuivering;
- de aanleg van groenvoorzieningen;
- milieubescherpende maatregelen;
- veiligheidsmaatregelen;
- te realiseren voorzieningen op het gebied van de telecommunicatie, indien deze van bijzondere aard zijn.

De bovenstaande punten dienen te worden beschreven voor zover dit relevant is voor de beoordeling van milieu-effecten in het kader van de aan de orde zijnde besluitvorming.

5.2 Alternatieven

5.2.1 Algemeen

De keuze van de alternatieven moet gerelateerd zijn aan de probleemstelling en het doel van het voornemen. De alternatieven zullen wat betreft diepgang en detaillering vergelijkbaar moeten zijn. De alternatieven betreffen de locatie-aspecten, de aanleg en de inrichting van de locatie, de omvang van het terrein (al dan niet gefaseerd), de

toe te laten typen bedrijvigheid met het oog op verschillen in mobiliteitsprofiel alsmede, eventueel, de verplaatsing van reeds bestaande bedrijven en activiteiten.

Tot de in ieder geval volgens de Wabm te beschrijven alternatieven behoren het zogeheten nulalternatief en het meest milieu-vriendelijke alternatief.

5.2.2 Nulalternatief

Het nulalternatief behandelt de situatie waarbij de aanleg van het bedrijventerrein Logistiek Park Ossendrecht achterwege blijft, maar waarbij het gebied zich zal ontwikkelen onder invloed van reeds gaande of voorgenomen activiteiten (autonome ontwikkelingen). De berekeningen voor de behoefte aan bedrijventerreinen in de regio (zie ook de opmerkingen in hoofdstuk 4), de mogelijkheden bedrijventerreinen elders in de regio aan te leggen, alsmede de mogelijkheid bestaande bedrijventerreinen in of buiten de gemeente Ossendrecht uit te breiden⁴, zullen moeten aantonen in hoeverre de aanleg van een groot-schalig bedrijventerrein op de voorgenomen locatie noodzakelijk is. Uit deze berekeningen en beschouwingen over de belemmeringen en randvoorwaarden zal moeten blijken of het nulalternatief kan worden beschouwd als een reëel alternatief of dat het slechts beschouwd moet worden als een referentiekader voor de vergelijking van de autonome ontwikkeling met de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

5.2.3 Locatie-alternatieven

De voorgenomen locatie moet vergeleken worden met locaties elders in het landelijk of stedelijk gebied van Ossendrecht die vergelijkbaar zijn wat betreft grootte en gebruiksmogelijkheden. Hierbij kan ook gedacht worden aan combinaties van kleinere terreinen, waarbij verschillende functies uitgesplitst kunnen worden.

5.2.4 Aanleg- en inrichtingsalternatieven

Onderdelen van het project kunnen op uiteenlopende manieren worden gerealiseerd. Daarbij valt te denken aan varianten op het inrichtingsplan wat betreft:

- de locaties voor de winning van ophoogzand;
- cultuurtechnische maatregelen ten behoeve van het bouwrijp maken van het terrein;
- aansluitpunten aan spoor- en autowegen;
- geluidzones en geluidwerende voorzieningen;

4 zie ook inspraakreacties 1;3;4;5;6;7 en 8 (bijlage 4)

- groenvoorzieningen en overgangszones naar het omringende buitengebied;
- de situering van de verschillende bedrijfscategorieën op het terrein ten opzichte van elkaar (mede met het oog op onderlinge hinderaspecten).

De commissie is van mening dat de vormgeving van het park, dat wil zeggen de wijze waarop omgegaan zal worden met landschappelijke voorzieningen (inclusief groenvoorzieningen), van doorslaggevende betekenis is voor de ruimtelijke (en dus landschappelijke) kwaliteit van het te ontwikkelen park. Op dit vlak liggen ook de meest interessante mogelijkheden om tot mitigerende maatregelen te komen. De commissie vindt het daarom belangrijk dat het MER ten aanzien van dit aspect inrichtingsalternatieven zal bevatten.

5.2.5 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

Het zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief kan worden beschouwd als een combinatie van de meest milieu-vriendelijke aanleg-, inrichtings- en gebruiksvorm van het bedrijventerrein⁵.

Bij de opstelling van dit alternatief adviseert de Commissie aandacht te schenken aan de volgende aspecten:

- optimale bescherming van bodem en grondwater bij aanleg, inrichting en gebruik van het terrein;
- beperking van het wegverkeersgeluid op de ontsluitingswegen en beperking van industrielawaai door minimale omvang van geluidzones;
- de bereikbaarheids- en mobiliteitsprofielen met aandacht voor een optimale ontwikkeling van de mogelijkheden voor het openbaar vervoer en het langzame verkeer met goede verbindingen voor deze verkeersstromen;
- optimale gebruiksmogelijkheden van de railinfrastructuur en vervoer over water;
- een situering van de verschillende bedrijfscategorieën (waarbij ook valt te denken aan situering van hoogwaardige bedrijven op eventueel vrijkomende plaatsen op bestaande bedrijfsterreinen in het stedelijk gebied) ter voorkoming van onderlinge hinder en met een zo gering mogelijke aanslag op landelijk gebied;
- de vormgeving van het park en inpassing in het landschap.

⁵ zie ook inspraakreactie 1 (bijlage 4)

6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."

In het MER wordt vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en door wie of welke overheidsinstanties dit besluit zal worden genomen.

In dit verband kan worden aangegeven welke mate van detail bij het op te stellen bestemmingsplan zal worden gehanteerd en welke uitvoeringsregels in het geval van een globaal bestemmingsplan zullen worden toegepast.

Tevens wordt beschreven volgens welke procedure het besluit zal worden voorbereid en genomen en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel en informeel betrokken zijn. Voorts dient te worden vermeld welke ter zake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het betreffende besluit waarvoor het MER wordt opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. Tenslotte dient te worden aangegeven welke in verband met het project en de milieu-effecten daarvan relevante besluiten in een later stadium nog zullen (moeten) worden genomen. Met name de benodigde afwijkingsprocedure van het streekplan West-Brabant verdient daarbij ruime aandacht.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden of beleidsindicaties gelden voor de vaststelling van het bestemmingsplan, dient in het MER aandacht te worden besteed aan ten minste de volgende beleidsvoornemens en -documenten⁶:

- Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud;
- Nationaal Natuurbeleidsplan 1989;
- Vogelrichtlijn van de EG;
- Structuurschema Verkeer en Vervoer;⁷
- Vierde Nota Ruimtelijke Ordening⁷, alsmede het werkdocument inzake geleiding van de mobiliteit door een locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen. (Hoewel dit laatste document nog niet openbaar is, zal deze zeker een rol spelen in de afwijkingsprocedure voor het streekplan);

6 zie ook inspraakreactie 7 (bijlage 4)

7 Hierbij dient tevens aandacht te worden geschonken aan de brief van de Minister-president, Minister van Algemene Zaken en van de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer inzake het locatiebeleid voor bedrijven en voorzieningen van 25 mei 1989, Tweede Kamer, vergaderjaar 1988-1989, 20 490, nr.18, alsmede aan de zogenaamde Stellingnamebrief en de Aanvulling op de 4e nota.

- Nota Landelijke Gebieden en de Structuurschets Landelijke en Stedelijke gebieden;
- Streekplan West-Brabant;
- Grondwaterbeschermingsplan (vastgesteld volgens uitwerking Streekplan);
- Milieubeleidsplan provincie Noord-Brabant: "Kiezen voor Brabant" (vastgesteld volgens concept-ontwerp);
- Structuurschema bedrijventerrein Bergen op Zoom/Rosendaal (concept niet vastgesteld);
- Tracebesluit Zoomweg-Zuid
- (nog vast te stellen) PKB en Tracebesluit Hoge Snelheids Lijn (voor zover relevant);
- België: Gewestplan Antwerpen (vastgesteld 03-10-1079).

Het lijkt de commissie gewenst om, waar mogelijk en relevant voor de voorgenomen activiteit, ook aandacht te besteden aan beleidsplannen ten aanzien van aangrenzend Belgisch grondgebied.

Met het oog op de besluiten die in verband met het project in een later stadium zullen worden genomen zijn vooral vergunningenprocedures van belang, in het bijzonder op grond van:

- de Wet ruimtelijke ordening;
- de Ontgrondingenwet;
- de Wet bodembescherming;
- de Afvalstoffenwet;
- de Hinderwet;
- de Wet geluidhinder;
- de Wet verontreiniging oppervlaktewateren;
- bouwvergunningen op grond van de Woningwet.

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."*

De bestaande toestand van het milieu dient te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en de alternatieven.

Voor de beoordeling van de gevolgen van de activiteiten is ook een beschrijving van de te verwachten autonome ontwikkeling van het milieu, indien de activiteit niet zal worden ondernomen, van belang. Onzekerheden bij deze beschrijving dienen duidelijk te worden aangegeven.

Het verdient aanbeveling om de beschrijving van de ontwikkeling van het milieu op te bouwen aan de hand van een aantal indicatoren voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de toekomstige ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd. Hierbij valt met name te denken aan de luchtkwaliteit, bodemkwaliteit, kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het grond- en oppervlaktewater, indicatorsoorten met betrekking tot dierpopulaties en vegetaties alsmede landschappelijke indicatoren.

In het algemeen kan worden gesteld dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de redelijkerwijs te verwachten reikwijdte van de effecten. Per milieu-aspect (bodem, water, lucht, fauna, flora, landschap, etc.) kan de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen en (deels) buiten de locatie liggen.

De Commissie vraagt in het MER voor de volgende aspecten van het studiegebied de aandacht:

- geomorfologische gesteldheid, bodemgesteldheid;
- geohydrologische gesteldheid, met name aandacht voor grondwatertrappen, grondwaterkwaliteit in relatie tot de natuurlijke grondwatersamenstelling, grondwaterstromingspatronen met name van het ondiepe grondwater, zowel in horizontale als verticale zin;
- oppervlaktewaterhuishouding van de locatie en de naaste omgeving;
- de luchtkwaliteit, vanwege het wegverkeer, landbouw en industriële activiteiten. Hierbij dient ook te worden ingegaan op de situatie die zal ontstaan na ingebruikname van de Zoomwegzuid.;
- de in het studiegebied heersende omgevingsgeluidniveaus en de geluidproductie op de locatie. Ook ten aanzien van geluid dient ingegaan te worden op de situatie die zal ontstaan na ingebruikname van de Zoomweg-zuid, dan wel een trace van de Hoge Snelheids-spoorlijn;
- de betekenis van de huidige ecosystemen die zullen verdwijnen of worden aangetast, ook in hun ecologische relaties (de ecologische structuur), met bijzondere⁸ aandacht voor bestaande trekroutes van dieren en fourageergebieden⁹;
- het landschap met zijn natuurlijke en cultuurhistorische relaties, elementen en relictten, visueel-ruimtelijke kenmerken, de mate van rust en de huidige betekenis van het studiegebied voor onder andere recreatie en landbouw⁹;
- een globaal overzicht van de kans op en de omvang van de meest ernstige calamiteiten in het meest noordelijke deel van het Antwerpse havengebied, voor zover dit van belang is voor de locatiekeuze van het logistiek park. (Het overzicht dient uit te gaan van bestaande informatie en dient globaal van aard te zijn.)

8 zie ook inspraakreacties 1 en 3 (bijlage 4)

9 zie ook inspraakreacties 1 en 3 (bijlage 4)

Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu te presenteren op een, afhankelijk van het te beschouwen aspect, voldoende gedetailleerde schaal.

De aanwezigheid van gevoelige en kwetsbare objecten (zoals natuurgebieden, grondwaterbeschermingsgebied e.d.) in het studiegebied verdienen bij bovenstaande beschouwing bijzondere aandacht.

8. **BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

8.1 Algemeen

De milieugevolgen zullen per alternatief verschillen. Zowel positieve als negatieve gevolgen voor het milieu dienen in het MER te worden aangegeven.

De te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de te verwachten ontwikkeling van het milieu.

In het MER zal moeten worden aangegeven welke methoden en modellen zijn gehanteerd bij het maken van voorspellingen en welke mate van betrouwbaarheid aan deze methoden kan worden toegekend. In dit verband wijst de Commissie op de reeks Voorspellingsmethoden m.e.r. die in opdracht van de Ministeries van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en Landbouw, Natuurbeheer en Visserij is samengesteld.

Bij de beschrijving van de effecten in het MER dient naar het oordeel van de Commissie de meeste nadruk te liggen op onomkeerbare effecten voor met name het landschap, alsook voor bodem, lucht en geluid. Deze effecten dienen adequaat en, indien de effecten van de alternatieven van elkaar verschillen, per alternatief te worden beschreven. Tevens dient te worden ingegaan op beheersmaatregelen om deze effecten te verminderen¹⁰.

De gevolgen voor het milieu zullen bij voorkeur - en indien mogelijk - in absolute zin moeten worden beschreven. Dit geldt met name voor die milieu-aspecten, die met prioriteit moeten worden behandeld. Dit is van belang voor een zo kwantitatief mogelijke vergelijking van de alternatieven. Tevens moeten de milieugevolgen gerelateerd worden aan de kaders, normen en streefwaarden van het ruimtelijk en milieubeleid.

10 zie ook inspraakreactie 3 (bijlage 4)

8.2 Geomorfologie, bodem, grond- en oppervlaktewater

Het MER zal moeten ingaan op de volgende vragen en punten:

- welke landschapsvormen en bijbehorende bodemtypen zullen door de aanleg van het bedrijventerrein verdwijnen en of worden aangetast?
- welke gevolgen heeft het benodigde grondverzet voor de bodemopbouw in het studiegebied?
- welke ontgrondingen elders zijn nodig voor het verkrijgen van ophoogzand?
- welke gevolgen voor de waterhuishoudkundige situatie zullen optreden als gevolg van het grondverzet, het opbrengen van ophoogzand en tijdelijke of blijvende wijziging van het grondwaterpeil door bronbemalingen?
- wat is de kans op verontreiniging van de bodem na ingebruikname van het logistiek park (bijvoorbeeld in verband met het tanken of opslaan van brandstof, of vloeistofmorsingen van oplos- of ontvettingsmiddelen), welke effecten kunnen in dat geval optreden en welke saneringsmaatregelen zullen dan genomen moeten worden.
- cultuur- en natuurtechnische maatregelen met betrekking tot de waterhuishouding van het logistiek park (bijvoorbeeld het bewaren van het seizoenoverschot voor het droge seizoen in retentiebekkens, de voorzuivering van oppervlaktewater (grijs-water-circuit), afwatering van parkeervoorzieningen met straatkolken, enz)
- wat is de kans dat, ingeval van een calamiteit, het bluswater bodem- of waterverontreiniging kan veroorzaken en wat zal in dat geval de ernst en omvang van deze verontreiniging kunnen zijn?

8.3 Landschap

Bij dit deelaspect wordt ingegaan op landschappelijke veranderingen. Wat verdwijnt er, wat komt er voor terug en hoe worden bestaande elementen opgenomen in het nieuwe landschap. De alternatieven in het MER zullen voor een belangrijk deel liggen op het vlak van inrichting en beheer. Het lijkt de commissie dat met name aan het beheersaspect veel aandacht besteed moet worden.

De informatie in het MER zal duidelijk moeten maken hoe en in welke mate het landschapsbeeld van het studiegebied zal worden veranderd door de aanleg van het bedrijventerrein¹¹. Hierbij zal tevens moeten worden ingegaan op mogelijke aantasting van de beleving van het gebied ten oosten van de Rijn-Schelde-verbinding als groene zone tussen de Antwerpse haven en de Brabantse wal. Visueel-ruimtelijke effecten (waaronder mogelijke horizonvervuiling) worden bij voorkeur in beeld gebracht met behulp van kaarten, tekeningen en fotomontages.

11 zie ook inspraakreacties 1;3;4;7 en 9 (bijlage 4)

